

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

Του κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Ο ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ

Ο Γαβριηλίδης και ο Σένκ.— Ήταν θρησκες ο Γαβριηλίδης :— Η μυστική του προσευχή.— Η καθημερινή κευβέντα με μιὰ πεθαμένη.— Πώς ήθελε τήν κηδεία τής μητρός του.— Πόσες ημέρες έχει η Σαρακοστή κατά Γαβριηλίδη.

(Συνέχεια εκ του προηγουμένου)

Έτσι λοιπόν και ήμεις, αφήνομεν τόν Γαβριηλίδην εις τήν ιστορίαν, τόν χρόνον, και τόν «ερχόμενον» γιά νά τόν κρίνουν. Ήμεις περιοριζόμεθα εις κομμάτια τής ζωής του. Προσφέρομεν τό ύλικόν, από τό όποιο άλλοι θά χτίσουν μιάν ημέρα.

Ο σύγχρονός του Έλληνικός λαός, τόν έκρινεν, άντίστοιχως, επιχειρήματα από τόν εαυτόν του.

Τόν καιόμενον από μεγαλοϊδεατισμόν και από θετικήν φιλοπατριάν τόν ειπεν «προδότην».

Και όμως ο προδότης αυτός, όταν τού άνηγγέλη ή κατάληψις τής Σμύρνης, υπό τού Έλληνικού στρατού, έθρεθεις μόνος του, τήν στιγμήν εκείνην εις τά γραφεία του, έώρτασεν κατά τρόπον έσωτερικόν και μυστικόν, τό μέγα διά τούς Έλληνας εκείνο γεγονός.

Ήναψε όλα τά φώτα τών γραφείων του και μέσα εις τήν φωτοχυσίαν εκείνην, έλάμπρυνε, τήν μυστικήν χαράν του, και έκαμε ιδιικήν του εορτήν και τελετήν διά τό γεγονός αυτός, ό έωρταστής και αυτός; ό τελετάρχης..

Τήν άλλην ημέραν παρέδωσε τούς Έλληνας, νά ψάλλουν τό ευφρόσυτον δι' αυτούς γεγονός.

«Ό τι άνοήσιες και τι σίλια έγράφησαν τότε!

Και μέσα σ' αυτά και ένα σκοτεινό ποιήμα τού Παλαμά.

Μετά καιρόν μου ειπεν, όταν τού έλεγα με τί πόνον έκλαψαν οί Τούρκοι ποιηται τήν Ήσμύρνην τους και τού έδειξα, μεταφρασμένα ποιήματά τους.

— Φοβούμαι, μου ειπεν, γιά τήν Σμύρνη, μήπως θά τήν χάσουμε!

Και αναφερόμενος εις τό πανηγυρικόν φύλλον τής «Ακροπόλεως» προσέθετε :

— Οί Έλληνες δέν ησθάνθησαν τήν άπλευθέρωσιν τής Σμύρνης! Ούτε τήν έχάρηκαν, ούτε τήν τραγούδησαν, ούτε τήν γιορτάσαν μέσα τους, ούτε τήν έννόησαν.

Θυμούμαι όταν έμαθε τήν καταστροφή τής Άγγιλίου! Είχε πεκραθεί και είχε βαρυνθίμει!

Και όταν βγήκε ένα απόγευμα έξω—ήσαν τότε τά γραφεία τής «Ακροπόλεως» εις τήν οδόν Σταδίου,—και είδεν τήν πόλιν άκτινολοούσαν από φώς, τούς Αθηναίους ευτυχείς, άσυλλογίστους, γελώντας, χαρίζοντας, σφυρίζοντας και χαρωπούς,είπε σάν νά μιλούσε με τόν εαυτό του!

— Μά δέν συγνεύεται, λοιπόν αυτός ό κόσμος! Δέν τού έκαμε καμιά έντύπωση ή καταστροφή, πού έπρεπε νά μανιάσουν όλοι, νά έγραγί ένα ήφραίστειο άγανακτήσεως!..

Τόν άνθρωπον πού κάθε πρωί εξαπέλευεν μύδρους ανά τό Πανελλήνιον, τόν άνθρωπον τόν συγκινούντα τήν Ελλάδα και άσπράττοντα και βροντώντα, τόν άνθρωπον τόν γεμάτον κίνησιν, δράσιν, ένέργειαν, εργασία, τόν άνθρωπον, πού ως ή άκούραστος φύσις ζητούσε πάντα τόν νέον, και προσπαθούσε πάντα τήν ανανέωσιν και τόν ξαναγεννημόν, τόν άνθρωπον πού δέν είξευρε τί θά είπη καθισιά, δι' όν ή εργασία ήτο σάν λειτουργία ιερά,τόν δημιουργόν, τόν πλάστην, τόν πολεμιστήν, τόν μέχρι μυελού όστέων Έλληνα (με τήν καλήν σημασία τής λέξεως), τόν άνησουν αυτό πνεύμα τό μαχόμενον, τόν καθ' έκάστην στρατεύοντα και στρατευόμενον, τόν δημιουργόν, τόν μη γνωρίζοντα πρόσθεσι, τόν μη σκεφθέντα ποτέ νά θησαυρίση, τόν άγνοούντα τήν αξίαν του χρήματος, τόν ειπαν «πουλίον».

πληρωμάς τής κάθε Σάββατον, και είχε νά πιή ούτε ένα τσάι.

Ο κλητήρας τού γραφείου του μου έλεγεν, ότι έστειλε ζητών φαγητόν από τό ξενοδοχείον ό «Αβέρωφ», ό είχε τόσον άφιλοκερώδως έξυμνήσει εις τό παρελθόν. Και επειδή δύο φορές δέν έπληρωσε και έστειλε νά πάρη και τρίτην, ό μακαρίτης ό Λεκός ηρήθη νά τού δώση.

Οι συντάκται του μη πληρωνόμενοι, είχαν παρατηθει. Έγγραψε σχεδόν μόνος του όλον τό φύλλον, ξενοχτών εις τό γραφείον του, μεταφράζων μοναχός και διορθώνοντας τά τυπογραφικά δοκίμια άκόμη.

Μου έγγραφε τότε :

— «Όλος ό κόσμος νομίζει πως τά Μάρκα τρέχουν εις τά γραφεία τής «Ακροπόλεως». Και όμως τά μόνα πού τ ο ρ ε χ ο υ ν εδω μέσα είναι τά... μακρτά πόδια τού Αλεξανδριδη (του τότε λογιστού τής «Ακροπόλεως» προσπαθούντος νά έξοικονομήση τήν ήμερησίαν έκδοσιν τού φύλλου...».

Τήν εποχήν εκείνην και μέσα εις τήν κατάστασιν εκείνην, έξήτησε νά τόν έπισκερψή ό Σέγκ.

Κ' ό Γαβριηλίδης δέν τόν έδέθη.

— Θά τόν δεχθώ, τού άπήντησεν, μετά τήν ύπογραφήν τής Παγχοσίμου ειρήνης!..

Ο Γαβριηλίδης ήταν θρησκειος. Πίστευε βαθεία και μυστικά. Όχι με πομπάς και με νηστείας. Πίστευε όμως, φαίνεται, σάν χριστιανός σωστός.

Κάθε πρωί εισερχόμενος εις τό γραφείον του, διά ν' άρχίση τήν εργασία του, κλειδωνε επί λίγα λεπτά τήν πόρταν. Όλους ειχε σκανδαλίσει τό μυστήριον αυτό :

— Τι κάνει εκεί μέσα κλειδωμένος;

Τέλος, χάρις εις τήν περιέργειαν, τήν άδιακρισίαν τού ανθρώπου και τίς... κλειδαρόπορτες,τό μυστικόν άπεκαλύφθη,άπό κάποιους συνεργάτας του.

Ο Γαβριηλίδης κάθε πρωί, πριν άρχίσει τήν εργασία του, έκανε τόν σταυρόν του.

Τι προσέχτετο όμως κανείς δέν έμαθε ποτέ. Κατόπιν, όταν απέθανεν ή μητέρα του, τήν όποιαν υπεραγαπούσε, μετά τήν προσευχήν, έβγαζεν από τό συρτάρι του, μιá φωτογραφία τής μητρός του, εις μεγέθυνσιν και συνομιλούσε επί τινος στιγμάς μαζί τής.

Αφού τήν καλημερούσε, τής έλεγε κατόπιν.

— Κοκκόνα! Δέν σε είδα απόψε! Γιατί δέν ηθεδες;

Έννοούσε φαίνεται οτι δέν τήν είδε εις τόν ύπνο του, και οτι έχων αυτήν πάντοτε στό νοϋ του, τήν έβλεπα συχνά πάντοτε στό όνειρό του.

Όταν απέθανεν ή μητέρα του, εκάθησεν εις τό κεφάλι της και τήν καλούσε.

— Κοκκόνα! Γιατί δέν μου μιλάς; Κοκκόνα, θυμωσες;

Αυτός ήταν ό θρήνος του. Όχι θρήνος πρός νεκρόν, αλλά επίκλησις πρός ζώσαν.

Κατόπιν εξέφρασε τήν έπιθυμίαν, νά μην άκολουθήση κανείς άλλος τήν κηδείαν, παρά μόνον αυτός και ό ιερέως. Και έπέμενε μάλιστα εις τούτο, αλλά δέν εισηκούσθη.

Κατόπιν, εις μιαν στιγμήν άδυναμίας ψυχικής, έξεμυστηρεύθη εις τόν ζωγράφον Προκοπιου, τόν όποιον ιδιαίτερός άγαπούσε, γιαι τό ζήτησε αυτό.

— Δέν ήθελα νά βλέπη τόν πόνο μου ό κόσμος!.....

Κατά τά τελευταία χρόνια, πού όλοι οί Έλληνες διατείνοντο οτι ή «Ακρόπολις» έπωλείτο εις τόν έναν και εις τόν άλλον, ή «Ακρόπολις» με δυσκολίας έξεδίδετο, οί συντάκται τής έμεναν άπλήρωτοι ή έπεραν ένα πεντάδρομο τήν εβδομάδα, ό δέ Γαβριηλίδης πολλάκις έμενε και νηστικός.

Θυμούμαι μιá παραμονή τής Κωστικής του Πάσχα, πού αφού έτοιμάσαμε τό πανηγυρικό φύλλο, τό Πασχαλινό, περιμέναμε νά μάς καλέση τό λογιστήριο, νά μάς πληρώση. Σαφηνικά τό λογιστήριο, μάς ειδοποίη, οτι δέν έχει, ούτε μιá πεντάρα νά μάς δώση. Κόκκαλο οί Συντάκται.

(Ακολουθεί)